

DEUTSCHE WELLE
JI KA KARU

Almara a Afirka domin al'adu da zaman lafiya:
Bari na ba ku labari
Na uku: 'Yar tattabara mai kwazo

Wanda ya rubuta: Ibrahima Ndiaye
Wafanda suka tace: Yann Durand, Stefanie Duckstein, Naïma Guira
Wanda ya fassara: Danlami Bala Gwammaja

'Yan wasa:

Mai ba da labari
Tattabara
Wasu tsuntsaye
Kububuwa Macijiya
Manyan dawa Zaki
Sarki Cinye-du
Masu gadi / Bawan sarki

MAI GABATARWA:

Jama'a, barkanmu da sake saduwa da ku a cikin wani sabon shirinmu na "Ji Ka Karu" mai taken "Bari na ba ku labari" wanda yake magana a kan hikayoyin kasashen Afrika masu koya zamantakewa tsakanin al'umma. Hikayoyi labaru ne na gargajiya da akan yi amfani da dabbobi wajen gudanar da su, kuma sun kunshi al'amura na gaskiya. Su irin wadannan hikayoyi kan ja hankalin yara da manya, sannan kuma hanyoyi ne da suke bayyana dalilan da mutane suke cudanya da juna. Wannan shirin ya mayar da hankali ne a kan rikice-rikice da kuma yadda ake warware su.

A kowace hikaya da za mu kawo muku, za ku ji wani abu mai amfani da zai taimaka muku a yanzu ko kuma nan gaba, alal misali: Yaya wata karamar halitta kan zamanto tauraruwa, ko kuma yaya mai rauni kan zama kakkarfa. Ku biyo mu don jin labarin wata 'yar karamar Tattabara zaƙaƙura, a cikin wani labari mai suna "'Yar tattabara mai kwazo".

MAI BA DA LABARI:

A can cikin wani zamanin da ya gabata akwai wani sarki mugu kuma mai hadama mai suna Cinye-du. Saboda tsabar zaluncin wannan sarki, ba ya jin kunyar kwace wa talakawansa amfanin gonarsu. Ko kwaya kuma ba ya bar musu. Saboda yadda rayuwa ta tsananta, har tsuntsaye, suka dinga mutuwa saboda yunwa. Ganin haka sai tsuntsaye suka kira gagarumin taro saboda tsananin matsuar da tsuntsaye suka yi. Sai suka yanke shawarar su je su kai kukansu wajen sarkin. To, amma inda gizo yake saƙar shi ne, wa zai iya zuwa?

Ba wanda zai iya?!

TATTABARA:

"Ku bar ni, na gwada mana!"

MAI BA DA LABARI:

Tattabara sai ta yi ajiyar zuciya, sannan ta yi magana cikin karamar

murya ta kuma shiga tsakiyar taron.

TATTABARA:

“Ni zan je.”

MAI BA DA LABARI:

Duk sauran tsuntsaye sai suka zuba mata ido kawai, kamar ba mai baki.

SAURAN TSUNTSAYE:

“Kanki daya kuwa? Cinye-du ya lanƙwame ki!”

MAI BA DA LABARI:

Abin da suka ce mata ke nan. Sai dai tun da ba wanda yake so ya je, sai suka kyale ta ta tafi. Washegari da sassafe sai ta kama hanya. Gabanta sai faduwa yake ta yi. Ba wanda bai gargade ta ba cewa Sarki Cinye-du ya fi karfinta.

TATTABARA:

“To amma kuma, ai gara ne fa sai wani ya yi kunar-bakin-wake ya kalubalanci wannan bakin azzalumin, ko don a ceto tsuntsaye daga bala'in yunwa.”

MAI BA DA LABARI:

Abin da Tattabara ta dinga fada a ranta ke nan. Ko da ta yada zango a kan wata bishiyar kuka don ta dan sarara, sai Tattabara ta ji wani kusur-kusur a cikin ciyawa daga kasa. Tana leƙawa sai ta ji muryar 'yar karamar macijiyar nan mai dafi, wato Kububuwa.

KUBUBUWA MACIJIYA:

“Me ya sa kike ta faman haki haka ne, Tattabara? Ina za ki kike ta sauri da wannan farar safiya?”

TATTABARA:

“Ai zan je ne wajen Sarki Cinye-du.”

MAI BA DA LABARI:

Cikin takaici, sai ta kwashe duk halin da suke ciki ta fada wa Macijiya. Kububuwa ta kasa kunne ta saurare ta da kyau, kuma nan take ta yanke shawara:

KUBUBUWA MACIJIYA:

“Kin san abin da za a yi kuwa? Bari na biyo ki na taimake ki. Wannan baƙin azzalumin ya kashe mana 'yan'uwa da yawa, ya kuma yi amfani da fatunsu wajen yin tufafi da takalma da kuma layu. Ta yiwu idan mun haɗa ƙarfi, ma iya cim masa.”

MAI BA DA LABARI:

Haba! Ai kuwa sai daɗi ya kama Tattabara, ta ce da Macijiyar nan ta shiga ƙarƙashin fikafikinta, ta kuma tashi suka ci gaba da tafiya. Tattabarar ta ɗan sha wahalar tafiyar saboda nauyin Macijiyar, don haka sai ta gagara ta huta kafin ta ƙarasa fadar sarkin. Ai tana sauka a kan wani shuri ke nan, sai Zaki wanda ke nan kusa ya yi ruri:

MANYAN DAWA ZAKI:

“Ke Tattabara, me ya sa kike haki haka? Ko aljanu ne suka biyo ki?”

TATTABARA:

“A'a. A'a, ko ɗaya! Akwai wani abu ne a gabana ne! Wani gagarumin aiki ne a gabana na ganawa da Sarki Cinye-du.”

MAI BA DA LABARI:

Sai ta fada wa Manyan Dawa halin da suke ciki, tana gamawa, sai Zaki ya ce da ita:

MANYAN DAWA ZAKI:

“Da ma ni ma ina ciki da Sarki Cinye–du din nan. Ya kashe min 'yan'uwa da dama ya jejjera kofon kawunansu a jikin bangon fadarsa. Ku hau bayana, ni kuwa zan kai ku fadar.”

MAI BA DA LABARI:

Da Tattabara ta ji an sauke mata nauyi sai ta dare gadon bayan Zaki da Macijiyar nan makale a fikafikanta. Shi kuwa Zaki ya garzaya da su, suka kuwa isa garin da Cinye–du yake a kan kari. Da suka isa fadar, sai Manyan Dawa ya saje da 'yan kasuwa masu kai kaya fadar. Sai kuma ya sami wuri ya kame a tsakiyar kasuwar cikin kwarjini ya kuma dinga gurnani. Wannan ya sa Manyan Dawa ya tsorata 'yan kasuwar. Ita kuma Tattabara sai ta nufi wajen masu gadin da aka ajijiye a kofar fadar:

TATTABARA:

“Na zo na ga mai martaba ne. Ina gaggawa ne don na fada masa gaskiyar abin da ke faruwa.”

MAI BA DA LABARI:

Fadawa masu gadin sai suka kece da dariya, suka kuma ce da ita:

MASU GADI:

“Yanzu ke, 'yar tsugul da ke, ke ce za ki tunkari sarki? Kanki daya kuwa? Ai maimakon sarki ya saurare ki, mun san ma sawa zai yi a bararrka masa ke ya lashe kawai!”

TATTABARA:

“Kun ga, lokaci fa na kurewa, ku kyale ni na shiga.”

MAI BA DA LABARI:

Fadawan nan sai suka dauke ta wata sha–ka–tafi, suka kuma nuna mata 'yar hanya, wadda aka yi wa kowanne gefe nata ado da

bishiyoyi masu fulawa. Wannan ita ce hanyar shiga fadar. Tattabara ta ja gwauron numfashi ta shiga fadar. Fadawan masu gadin su biyu ba su lura da shigewar Macijiya da Zaki ta gefensu ba, saboda sun shagala suna ta yi wa Tattabara shaƙiyanci. Shi kuwa Sarki Cinye-du yana zaune yana ta annashuwa, ga abinci nan iri-iri an jejjera a kan tebur. Ya ciko cokali da romo ke nan zai kai bakinsa, sai Tattabara ta yi dirar mikiya a gefen farantin abincin.

TATTABARA:

“Salamu alaikum, ran sarki ya dade!”

MAI BA DA LABARI:

Mamaki ya kama Cinye-du ya yi firgigit ya dafe katon tumbinsa da hannayensa.

TATTABARA:

“Ranka ya dade, ka yi min aikin gafara. Ya kamata ka sani cewa, a dalilinka damuwa ta baibaye jama'ar kasar nan. Kai kana rayuwa cikin jin dadi, yayin da yunwa ke ta kashe al'ummarka.”

MAI BA DA LABARI:

Nan da nan sai sarki ya harzuƙa, ya tafa hannunsa. Take sai ga wasu masu gadi su biyu sun bayyana.

SARKI CINYE-DU:

“Ku kama mini wannan shegiyar tsuntsuwar! Yaya ma za a yi wata 'yar iskar tsuntsuwa ta kawo min raini ina shirin cin abincina? Ku sa ta a keji ku yi ta yi mata koto. Da kun ga ta kiwatu, ku yi min romo da ita ku kawo min in yi kalaci da 'yar wofi.”

MAI BA DA LABARI:

Nan da nan sai aka sa Tattabara a keji aka dinga yi mata koto. Kafin ka ce haka sai ga ta ta murmure tun da da ma yunwa ta cim mata.

Don haka ba wuya sai ta yi bul-bul cikin kwana uku kacal. Wata rana da yamma sai Cinye-du ya kira daya daga cikin bayinsa.

SARKI CINYE-DU:

“Dogari!”

DOGARI:

“Ran sarki ya dade!”

SARKI CINYE-DU:

“Kawo min tsuntsuwar nan, yau marmarin dabgen tattabara nake yi.”

DOGARI:

“Allah ya taimaki sarki!”

MAI BA DA LABARI:

Nan da nan sai bawan ya shiga aiki. Amma lokacin da wannan bawan ya zura hannunsa a kejin don ya kamo Tattabara, sai Kububuwa ta fito daga maboyarta ta yi caraf ta sari babban dan yatsansa. Shigar dafin Macijiyar nan ke da wuya jikin bawan nan sai ya fadi matacce. Da Cinye-du ya ga wannan bawan da ya tura ya dauki lokaci bai dawo ba, sai ya sake tura wani. Shi ma wannan yana karasowa kejin nan da tattabara take ciki, sai Zaki ya banke shi. Saboda kosawa da Cinye-du ya yi, sai ya kasa hakuri.

SARKI CINYE-DU:

“Lalle wadannan za su gane kurensu. Wato shi ne ma suka bar ni a ajiye ina ta jira?”

MAI BA DA LABARI:

Cinye-du ya harzuƙa, ya diro daga kan karagarsa ya nufi dakin da kejin 'yar tattabarar nan yake a haukace, ya daka tsawa:

SARKI CINYE-DU:

“Duk wanda ya saba umarnina fa sai ...”

MAI BA DA LABARI:

Ai fa sai Cinye-du ya kasa karasa fadan da yake yi, saboda ganin bayin nan nasa biyu a yashe a gaban kejin 'yar tattabarar nan, kejin kuma a buɗe.

Ita kuwa Tattabara sai lilo take ta yi tana waƙa a cikin kejin abinta, ba abin da ya sha mata kai. Cinye-du kuwa a tunaninsa, wannan wata kullalliya ce kawai.

SARKI CINYE-DU:

“Ai, ba wanda zai yi wannan aiki illa wani mugun boka.”

MAI BA DA LABARI:

Yana yin wannan tunanin sai jikinsa ya yi sanyi. Da ya kura wa Tattabara ido sosai, sai yake ganin kamar ya gane matsafan da suka yi wannan aiki mai ban al'ajabi. Jikinsa na rawa ya haɗa 'yan komatsansa ya ranta cikin na kare. Daga nan ba wanda ya sake jin duriyarsa.

Mutanen gari kuma sai suka yi wani taro suka zaɓi wani mutum adali mai hangen nesa a matsayin sabon sarkinsu. Abu na farko da wannan sarki ya yi shi ne, mayar wa da duk mutanen da Cinye-du ya yi wa kwacen kayansu. Aka kwana ana biki, aka ci, aka sha, mutane sai waƙe-waƙe da raye-raye suka yi ta yi.

Tun daga wannan rana, sai dabbobin suka ware wani lokaci suke biki duk shekara na girmama Kububuwa da Macijiya mai dafi da Manyan Dawa Zaki.

MAI GABATARWA:

Wannan shi ne karshen hikayarmu ta yau mai suna “'Yar tattabara mai kwazo”. Yaya kuka ji labarin? Kun taɓa jin labarin wani wanda asalinsa ba

DW, Ji Ka Karu. Bari na ba ku labari. Na uku: 'Yar tattabara mai kwazo.

kowa ba ne amma daga baya ya shahara? Ku sanar da mu don kuwa za mu so mu ji ra'ayoyinku ta adireshinmu na yanar gizo, wato www.dw-world.de/lbe. Ibrahim Ndiaye ya rubuta wannan hikaya.